

W nowej formule

– z Katarzyną Sawicką-Mierzyńską rozmawia Justyna Sawczuk

Justyna Sawczuk: W 2020 r. po raz pierwszy przyznano Nagrodę Literacką Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego w dwóch kategoriach: za najlepszą książkę roku oraz za najlepszy ogólnopolski poetycki debiut roku. Skąd decyzja o rozszerzeniu formuły nagrody? Kto wnioskował o te zmiany?

Katarzyna Sawicka-Mierzyńska: Już od kilku lat w gronie członków kapituły oraz odpowiedzialnych za nagrodę pracowników Referatu Kultury w Departamencie Kultury, Promocji i Sportu Urzędu Miasta zastanawialiśmy się nad tym, co zrobić, żeby – nie rezygnując z regionalnego charakteru nagrody – zwiększyć zasięg jej oddziaływania i rangę w skali ogólnopolskiej. Jak wiadomo, zdarzało się, że nominowanymi bądź laureatami zostawali twórcy rozpoznawalni zarówno na Podlasiu, jak też w kraju: Ignacy Karpowicz, Krzysztof Czyżewski, Anna Kamińska, Aneta Prymaka-Oniszk, Michał Książek, Piotr Janicki i wielu, wielu innych. Ale mogę wymienić również takich pisarzy (choćby Michał Androsiuk, Krzysztof Gedroyć, Jan Kamiński czy Mira Łuksza), którzy są znani i lubiani u nas, a niekoniecznie

czytani w Polsce, mimo atrakcyjności i wysokiego poziomu ich dokonań literackich. Uznaliśmy, iż pojawienie się nowej kategorii sprawi, że informacja o samej nagrodzie, nominowanych do niej twórcach, a później laureatach, dotrze do szerszego kręgu odbiorców. Służy to również kultywowaniu pamięci o Wiesławie Kazaneckim – istnieje duża szansa, że poeta-debiutant, zanim zgłosi swój tomik, przynajmniej sprawdzi w Internecie, kim był patron nagrody. To dopiero pierwsza edycja w nowej formule, ale nasze intuicje wydają się sprawdzać. Pamiętam dyskusję na portalu społecznościowym pod postem jednego z nominowanych debiutantów, któremu gratulowano wyróżnienia. Komentarz brzmiał mniej więcej tak: „Wprawdzie nie wiem, co to za nagroda, ale skoro dostał ją Piotr Janicki, to znaczy, że jest zacna”.

Nie jest tajemnicą, że od co najmniej kilku lat pojawiały się głosy krytyczne wobec jakości publikacji, zgłaszanych do Nagrody Kazaneckiego, mam na myśli zarzut, mówiący o tym, że „kapituła nie miała z czego wybierać”. Rzeczywiście tak było? Zaczęliśmy się dusić we własnym sosie?

Osobiście nie sformułowałabym tak ostrej i jednoznacznej diagnozy. Rokrocznie do nagrody zgłaszanych jest

około 30-40 książek, reprezentujących bardzo zróżnicowany poziom. Są wśród nich pozycje publikowane własnym sumptem (znam bardziej szkodliwe hobby, niż pisanie wierszy), książki małych, lokalnych oficyn i wydawniczych potentatów, takich jak Czarne czy Wydawnictwo Literackie. Wspominam o tym, bo od wydawcy zależy bardzo wiele – mam tu na myśli dbałość o stronę edytorską, staranną redakcję, korektę, skład. Czasem odnoszę wrażenie, że dany tekst ma o wiele większy potencjał, niż wskazywałaby na to książka – ostateczny efekt pracy nie tylko pisarza, ale całego zespołu redakcyjnego. Trudno nominować czy nagradzać publikacje, w których roi się od błędów stylistycznych, interpunkcyjnych, a niekiedy nawet ortograficznych. Nominacja oznacza przecież, że dostrzegliśmy w danej książce jakość godną polecenia, promowania, niejako wzorcową. Oczywiście rozumiem, że te niedociągnięcia wynikają z ograniczeń finansowych, niemniej jednak zawsze żał mi książek, które określiłabym jako zmarnowane szanse.

Reasumując: zwykle nie jest więc tak, że mamy 5-7 książek wybitnych i wielki kłopot z tym, jak spośród nich wybrać te warte nominacji, ale też nie zdarzyło się, żebyśmy wśród zgłoszonych pozycji nie mogli wskazać kilku godnych uwagi i lektury.

Z racji charakteru mojej pracy, mam okazję rozmawiać z poetami i pisarzami z naszego regionu. Wiem, że zdania na temat zmiany formuły nagrody były wśród nich podzielone: jedni cieszyli się, że będzie okazja do skonfrontowania się z pisarzami z innych części kraju, inni twierdzili, że nagroda miała mieć charakter regionalny, bo nagród ogólnopolskich mamy wystarczająco dużo...

Ależ ona wciąż ma regionalny charakter! Nic się przecież w tej kwestii nie zmieniło, nadal przyznajemy nagrodę za najlepszą książkę roku, związaną z Białymstokiem i Podlasiem poprzez treść bądź osobę autora. Nie ma też mowy o rywalizacji czy konkurencyjności, bo nagroda za debiut poetycki jest odrębną kategorią. Uważam natomiast, że sama konfrontacja z młodymi poetami,

rozumiana przeze mnie jako okazja do zapoznania się z ich twórczością, przyjrzenia się temu, co – mówiąc kolokwialnie – w poetyckiej trawie piszczy, może przynieść lokalnym literatom wyłącznie korzyści.

Miałaś okazję, jako przewodnicząca kapituły, oceniać publikacje zgłoszone do pierwszej po rozszerzeniu formuły edycji nagrody. Czy możemy już mówić o jakiejś znaczącej zmianie? Co nam dały te dwie kategorie, co wniosły? I jak oceniasz poziom zgłaszanych publikacji, ich jakość?

Wydaje mi się, że 34 debiutanckie tomiki zgłoszone do pierwszej edycji nagrody w nowej formule to – jeśli chodzi o liczbę – świetny wynik. Przysyłały je wydawnictwa, z takimi poetyckimi potentatami, jak Biuro Literackie, na czele, oraz

sami autorzy. Osobą odpowiedzialną za to, żeby nie umknął nam żaden zdolny debiutant, był Dawid Bujno, świetnie obeznany z najnowszą poezją. Poziom tych wierszy był oczywiście bardzo zróżnicowany, jak całe współczesnej „produkcji literackiej”. Jako dowód słuszności naszych intuicji i ocen traktuję fakt, że właściwie wszyscy autorzy nominowanych tomików spotkali się z przychylną opinią krytyki – ich nazwiska, jako najważniejszych debiutantów, pojawiły się choćby w opublikowanym na łamach „Małego Formatu” tekście Jakuba Skurtysa, podsumowującym 2019 rok w poezji, wiersze Juliusza Pielichowskiego polecał czytelnikom Jacek Podsiadło, a Niny Manel – Dawid Kujawa. Wybierając nominowane książki chcieliśmy, aby każda z nich reprezentowała inny rodzaj wrażliwości, inną poetykę, odmienną wizję świata. Myślę, że udało nam się ten cel osiągnąć. —

DR HAB. KATARZYNA SAWICKA-MIERZYŃSKA

– absolwentka białostockiej polonistyki i studiów doktoranckich na Uniwersytecie Warszawskim. Na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku pracuje od 2007 roku, obecnie w Zakładzie Literatury XIX wieku i Kultur Regionalnych. Od 2017 roku pełni funkcję przewodniczącej Zespołu Badań Regionalnych, który współtworzyła w roku 2014. Członkini zespołu redkacyjnego „Białostockich Studiów Literaturoznawczych” i serii wydawniczej „Biała Seria. Podlaski Regionalizm Literacki”, preze-

ska Fundacji Uniwersytetu w Białymstoku. Od 2011 roku zasiada w Kapitułe Nagrody Literackiej Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego (od 2013 roku w zespole stałym, decydującym o nominacjach). Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół podlaskiej literatury i kultury, rozpatrywanej w różnych aspektach. Urodziła się w malowniczej wsi Gneciuki koło Zabłudowa, przez całe życie związana z Białymstokiem i Podlasiem.